VIIKONVAIHDE

VIIKON ÄLÄHDYS

Nokkeluuden pitäminen viisautena on tyhmyyttä.

PÄHKINÄ

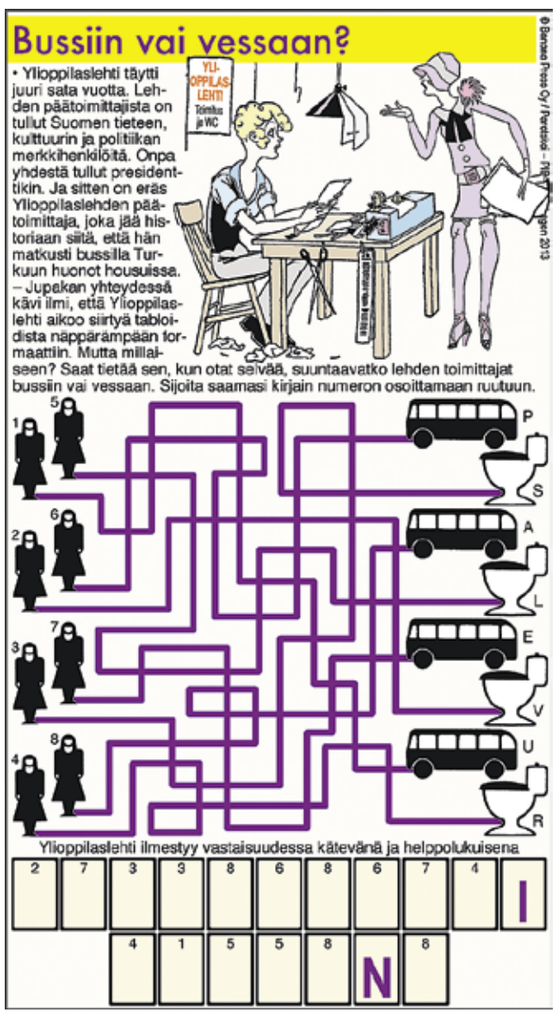

SUDOKU

Taso: Helppo

5	3		4	6		9	2	
		4		7		6	3	
6		9						8
				8			7	
1	4		5			8	6	
7	2					1		
4			7	3				
	6		8					7
		2	6	9	5	3		4

Sudoku-tehtävän 367 ratkaisu.

1	6	7	4	2	3	5	9	8
9	4	3	1	5	8	2	6	7
5	2	8	7	9	6	4	1	3
3	9	4	2	1	7	6	8	5
7	5	6	8	4	9	3	2	1
2	8	1	6	3	5	9	7	4
8	3	2	5	6	1	7	4	9
6	1	5	9	7	4	8	3	2
4	7	9	3	8	2	1	5	6

Tehtävä numero 368.

Täytä ristikko siten, että jokaisella pysty- ja vaakarivillä (ja paksuilla viivoilla rajatuissa 3 x 3 laatikoissa) on jokainen luku yhdestä yhdeksään. Kerran ja vain kerran! Apua Sudokun ratkaisuun osoitteessa: www.sudoku.org.uk

EDELLISEN RISTIKON RATKAISU

Y	R	I	T	Y	S		Y	L	Ö	S		A	S	E	M	A	T		T	U	U	L	L	A
R	I	S	A		O	L	L	A		A	I	N	U	T		L	Y	L	Y		T	A	A	S
T	I	K	U		K	A	L	I	U	M		T	O	S	S	U	T		K	A	A	V	U	T
I	M	U	T		O	V	E	T		P	O	I	K	A		T	Ä	T	I		H	I	K	I
T	U	T	I	S	T	A			N	O	S	T	O	T			R	A	T	A			A	
						T	I	L	A		O		R	A	H	A		T		U	L	O	I	N
							H	A	A	V	I	O	T		A	I	N	A		R	E	I	S	I
						L	A	S	K	E	T	T	E	L	U	H	A	R	R	A	S	T	U	S
						A	N	I	K	S	E	T		A	L	E	T		U	T	T	I		K
					V	A	N	T	A	A		A	N	N	I		S	I	P	A	I	S	T	A
K	E	R	M	A	I	S	E	T			K	A	I	T		K	A	R	L				A	
O	L	I	I	V	I	T		A	K	K	U		K	A	R	E		R	A	A	S	T	A	A
L	I	N	K	A	T	A		J	U	O	K	S	U		U	S	K	O		M	U	O	R	I
O	N	N	E	T	A	R		A	L	H	O		L	Ä	J	Ä		T	A	U	S	T	A	T
T	A	E	T	A		I	N	T	O	U	T	U	A		O	T	S	A		R	I	I	T	A

Hiiren turkista saa minikoon hirventaljan

Minikokoisten muinaismiljöiden rakentamisessa vain mielikuvitus asettaa rajat. Innokkaat harrastajat uskovat muinaisuus- ja keskiaikaharrastuksesta kehkeytyvän vielä töitä.

TURKU (MT)

Kun hiirenloukku napsahtaa, raadosta halutaan yleensä mahdollisimman nopeasti eroon. Historiallisia pienoisnukkekoteja harrastavat sen sijaan nylkevät ja parkitsevat pikku hiiret.

”Hiiren taljasta syntyy minikokoinen hirventalja. Tällaisen pienen nahan parkitsemiseen menee kymmeniä tunteja aikaa, mutta taljasta tulee todella pehmeä”, esittelee **Päivi Rutanen**, 32.

Minikokoisen kivikautisen asuinpaikan rakentamiseen tarvitaan taljojen lisäksi myös luita.

”Kaikki, mitä kiinni saadaan, käytetään. Ja eläinkaupasta ostetaan lisää. Esimerkiksi lemmikkiruuaksi tarkoitettuja hiiriä saa muutamalla eurolla, pakastetun marsun tai hamsterin hiukan kalliimmalla.”

Nana Åstenilla, 27, oli aiemmin kotonaan terraariollinen Dermestes maculatus -kuoriaisia eli vuotakuoriaisia. Kun niille antoi vaikkapa myyrän raadon kaluttavaksi, jäljelle jäivät vain kauniin valkoiset luut.

”Vuotakuoriaisia käytetään samaan tarkoitukseen myös Eläintieteellisessä museossa. Ne ovat noin viiden millimetrin mittaisia eivätkä lennä. Helppoja lemmikkejä siis”, kuvailee Åsten.

Historiallisten miniatyyrimiljöiden rakentamisessa jokainen yksityiskohta mietitään huolellisesti.

”Miten valmistaa esimerkiksi nukenvaatteeseen oikeaoppinen metallinen ja vielä toimiva solki? Sellaisen työstämiseen voi mennä tunteja”, tietää **Päivi Huhtala**, 34.

Roolipelaajasta käsityöalalle

Muinaisuuteen, keski- ja viikinkiaikoihin sijoittuvien minimaailmojen kehittely on Päivi Huhtalalle, Päivi Rutaselle ja Nana Åstenille yksi osa pitkäaikaista harrastusta.

”Minulla oli lapsuudessani sellainen tyypillinen Lundbyn nukkekoti. Pidin sitä todella tylsänä. Kaupan valmiit huonekalut eivät todellakaan ole minun juttuni. Haluan tehdä itse”, Åsten kertoo.

Päivi Rutasen ja Nana Åstenin kiinnostus muinaisuuteen ja keskiaikaan on alkanut live-roolipelaamisen eli larppaamisen myötä. Päivi Huhtala kiinnostui muinaistekniikasta opiskeltuaan aiemmin metallitekniikkaa.

”Turun seutu on keskiaikaharrastajien pääkaupunki Suomessa. Täällä järjestetään keskiaikamarkkinoita, erilaisia tapahtumia ja alan koulutusta. Alan yhdistyksiäkin täältä löytyy monia”, Huhtala tietää.

Molemmat Päivit opiskelevat Mynämäen käsi- ja taideteollisessa oppilaitoksessa muinaistekniikkaa.

Nana on linjalta jo valmistunut ja jatkaa opiskeluja metalliartesaaniksi.

”Tein viime keväänä osana näyttötutkintotyötäni yhden huoneen nukkekodin eli pienoishuoneen, jossa esittelin miniatyyrikoossa kankaankudontaa, kehruuta, nahan parkitusta ja jalometallitöitä. Kun kurssityöt ovat normaalikokoisinakin haastavia, minikoossa saa vasta väkertää”, Rutanen huokaisee.

Luutöiden teko vaikeutui

Kaikkien kolmen tulevaisuudensuunnitelmissa siintää yrittäminen. Huhtala on jo jäsenenä käsityöosuuskunta Turun Tuulenpesässä.

”Osuuskunnassa on se hyvä puoli, ettei heti ole yrittäjäriski niskassa. Opiskellessa voi kokeilla rauhassa kaikkea kiinnostavaa. Tekstiilit ovat minun juttuni. Perusteilla onkin kuin tilauksesta muinaistekstiilien kisällitutkinto”, kertoo Huhtala.

Myös Åsten on löytänyt itseään kiinnostavan erikoisalan, sarvityöt.

”Haluaisin tehdä myös luutöitä, mutta lainsäädäntö teki alasta miltei mahdottoman. Miitään eläinten aivoihin ja luuytimiin liittyvää ei saisi käsitellä.”

Eri alojen opinnot myös tukevat toisiaan.

”Minä olen aiemmalta koulutukseltani folkloristiikan maisteri. Nyt on tarkoitus hankkia muinaistekniikan artesaanin koulutuksesta käden taidot”, Rutanen pohtii.

Tulevaisuuden työmahdollisuudet mietityttävät tulevia käsityöyrittäjiä. Oman erikoisalan löytymistä auttavat erilaiset tapahtumat, joissa pääsee esittelemään omia töitä ja samalla kurkkimaan muiden tuotoksia.

Rutanen irrottaa vyöltään violetin nahkapussin ja kehottaa tunnustelemaan sitä.

”Eikö olekin pehmoinen? Se on pässin palleista tehty kukkaro. Tätä esittelemällä saa aina takuuvarmaa huomiota.”

STINA HAASO

Viikinki- ja keskiaikateemaisiin miniatyyrimiljöihin voi tutustua lauantaina 9.2. Turussa Vanhalla suurtorilla järjestettävässä Muinaisuus tutuksi turkulaisille -tapahtumassa.

PASI LEINO

MENETELMÄ

Hiirennahan parkitseminen

Nyljetty hiirennahka kaavitaan useaan kertaan, jotta kaikki ylimääräinen saadaan poistettua.
Parkkiaine valmistetaan kananmunankeltuaisesta, oliiviöljystä ja mäntysuovasta.
Taljaa pehmitetään käsissä pikkuhiljaa. Pehmitykseen voi mennä aikaa nelisen tuntia.
Ohutta nahkaa pitää käsitellä hellävaraisesti, jotta se ei repeä.
Joka välissä taljan karvapuoli kuivataan esimerkiksi fööniä käyttäen.
Hiirennahkojen lisäksi minitaljoja voi valmistaa esimerkiksi päästäisistä, myyristä tai vaikkapa rotista.

Kun normaali käsityöläinen heittää esimerkiksi leikkuujätteet pois, miniatyyriharrastaja ottaa nekin talteen ja miettii, mitä ihanaa niistä vielä saisi, kertovat Nana Åsten (vas.), Päivi Rutanen ja Päivi Huhtala.

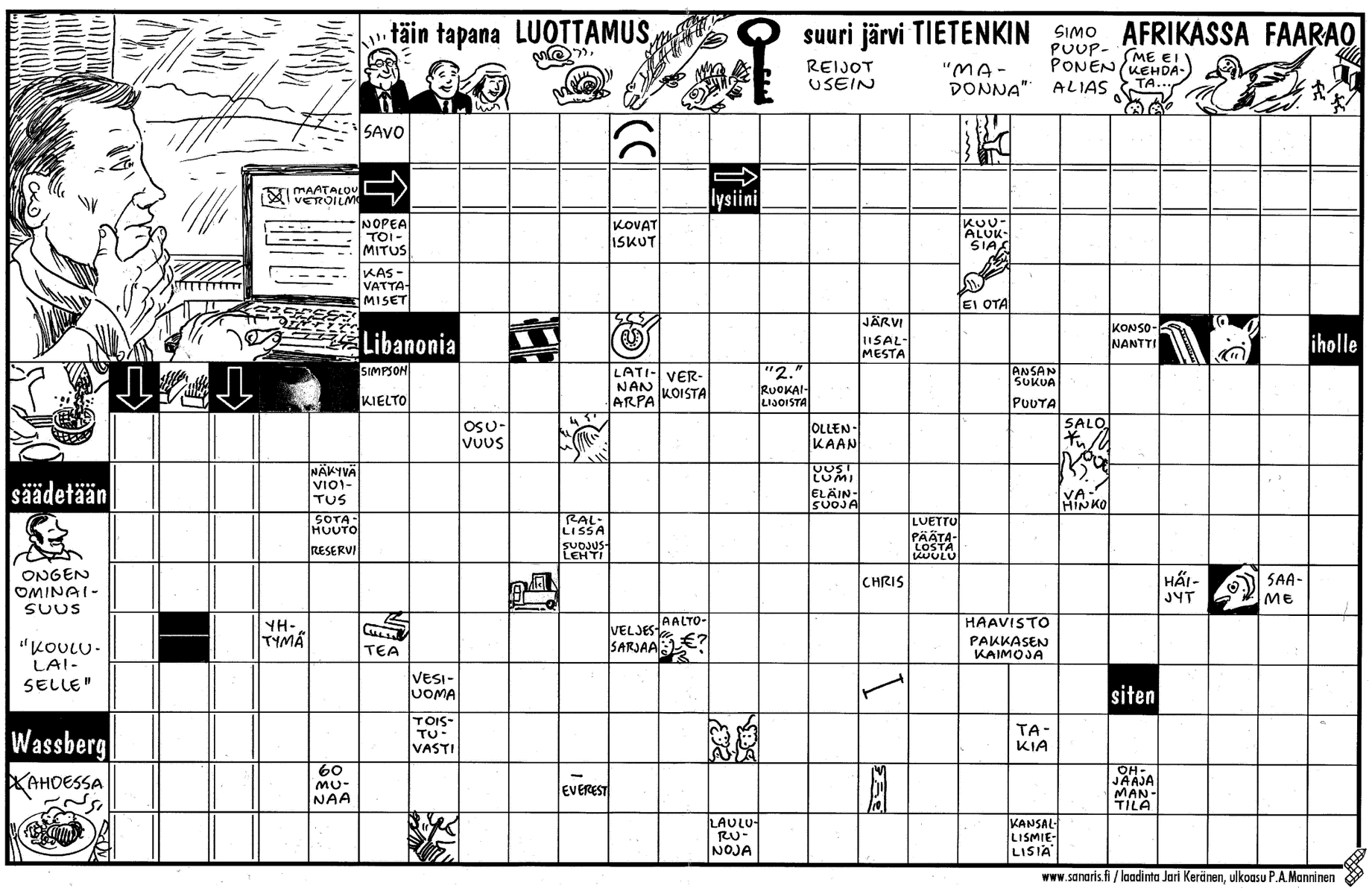

www.sanaris.fi / laadinta Jari Keränen, ulkoasu P.A.Manninen